

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Допускається до захисту
Зав. кафедри фінансів, банківської справи та
страхування

 к.е.н., доцент Драган О.О.
« 09 » _____ 2022 р.

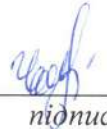
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

«Формування та використання фінансових ресурсів домогосподарств»

Виконав (ла)

Чубінська Надія Олегівна

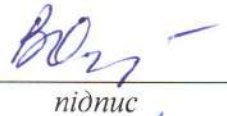
прізвище, імя, по батькові,

підпис

Керівник

доктор філософії Варченко О.О.

вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Рецензент

доцент Гаврик О.Ю.

вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Я, Чубінська Надія Олегівна, засвічую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Затверджую
Гарант ОПП «Фінанси, банківська
справа та страхування»
І.В. Артімонова
доцент Артімонова І.В.
«18» січня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра
Чубінської Надії Олегівни

Тема: «Формування та використання фінансових ресурсів домогосподарств»

Затверджено наказом ректора № 03 від 10 січня 2022 р.

Перелік питань, що розробляються в роботі:

- ✓ розкрито теоретичну сутність фінансових ресурсів домогосподарств;
- ✓ визначено джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів домогосподарств;
- ✓ здійснено аналіз джерел формування фінансових ресурсів домогосподарств України;
- ✓ проаналізовано напрями використання фінансових ресурсів домогосподарств України;
- ✓ оцінено динаміку формування заощаджень українськими домогосподарствами;
- ✓ обґрунтовано напрями зростання фінансових ресурсів вітчизняних домогосподарств;
- ✓ досліджено фінансову грамотність як інструмент зростання фінансових ресурсів домогосподарств;
- ✓ обґрунтовано напрями формування резервів фінансових ресурсів домогосподарствами в умовах воєнного стану.

Вихідні дані: статистичні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, матеріали фахових наукових видань.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Затвердження теми	січень 2022	виконано
Огляд літератури	січень-лютий 2022	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2022	виконано
Дослідницько-аналітична частина	травень-липень 2022	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2022	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2022	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2022	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2022	виконано
Подання на рецензування	грудень 2022	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи *В.В. Варченко* доктор філософії Варченко О.О.
(підпис)

Здобувач

Н.О. Чубінська Чубінська Н.О.
(підпис)

Дата отримання завдання «20» січня 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Чубінська Н. О. «Формування та використання фінансових ресурсів домогосподарств України»

Досліджено теоретичні та практичні засади формування фінансових ресурсів домогосподарств, дано оцінку їх формуванню та напрямів використання, а також розроблено на цій основі практичні рекомендації щодо напрямів їх зростання та ефективності витрачання. Також досліджено фінансову грамотність як інструмент зростання фінансових ресурсів домогосподарств, обґрунтовано напрями формування резервів фінансових ресурсів домогосподарствами в умовах воєнного стану, проаналізовано напрями використання фінансових ресурсів домогосподарств України.

При написанні кваліфікаційної роботи використовувалися як загальнонаукові так і специфічні наукові методи. Для вивчення сутності фінансових ресурсів домогосподарств застосовано науково-методологічний підхід та критичний аналіз поглядів вітчизняних та зарубіжних вчених на досліджуване поняття.

Інформаційною базою дослідження слугували наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених стосовно функціонування домогосподарств як складової фінансової системи Країни; статистичні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, матеріали фахових наукових видань.

Зроблено висновок, що у результаті взаємодії домогосподарства отримують доходи, здійснюють видатки та формують фонди грошових коштів, які у подальшому перебувають у їхньому розпорядженні або можуть використовуватися для забезпечення матеріальних та духовних потреб, для розвитку особистості.

Результати отримані в ході дослідження, висвітлюють основні тенденції формування та вектори оптимізації доходів домогосподарств в Україні, та можуть використовуватися при вдосконаленні прийнятті управлінських рішень державної та місцевої влади, щодо підвищення рівня матеріального добробуту населення, та при визначенні напрямків державного регулювання доходів домогосподарств.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 86 сторінок друкованого тексту, включаючи 15 таблиць, 20 рисунків, список використаних джерел із 67 найменувань.

Ключові слова: фінансові ресурси домогосподарств, фінансова грамотність, інструмент зростання фінансових ресурсів, резерви зростання доходів, рівень добробуту.

ANNOTATION

Chubinska N. O. "Formation and use of financial resources of households in Ukraine"

The theoretical and practical foundations of the formation of financial resources of households are investigated, their formation and directions of use are assessed, and practical recommendations on the directions of their growth and efficiency of spending are developed on this basis. Also, financial literacy as a tool for the growth of financial resources of households is investigated, the directions of formation of financial resources reserves by households under martial law are substantiated, the directions of use of financial resources of households in Ukraine are analyzed.

When writing the qualification work, both general scientific and specific scientific methods were used. To study the essence of the financial resources of households, a scientific and methodological approach and a critical analysis of the views of domestic and foreign scientists on the concept under study were applied.

The information base of the study were scientific works of domestic and foreign scientists on the functioning of households as a component of the financial system of the country; statistical materials of the State Statistics Service of Ukraine, the National Bank of Ukraine, materials of professional scientific publications.

It is concluded that as a result of interaction, households receive income, make expenditures and form funds of money, which are subsequently at their disposal or can be used to meet material and spiritual needs, for personal development.

The results obtained in the course of the study highlight the main trends in the formation and vectors of optimization of household incomes in Ukraine, and can be used to improve the decision-making of state and local authorities, to increase the level of material well-being of the population, and in determining the directions of state regulation of household incomes.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions to the chapters, conclusions and a list of references. The total volume of the work is 86 pages of printed text, including 15 tables, 20 figures, a list of references of 67 titles.

Keywords: financial resources of households, financial literacy, instrument of growth of financial resources, reserves of income growth, level of well-being.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ..	7
1.1. Теоретична сутність фінансових ресурсів домогосподарств.....	7
1.2. Джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів домогосподарств.....	17
1.3. Особливості формування фінансових ресурсів домогосподарств в умовах воєнного стану.....	23
Висновки до розділу 1.....	27
РОЗДІЛ 2 КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ.....	29
2.1. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів домогосподарств України.....	29
2.2. Оцінка напрямів використання фінансових ресурсів домогосподарств України.....	41
2.3. Особливості формування заощаджень українськими домогосподарствами.....	47
Висновки до розділу 2.....	55
РОЗДІЛ 3. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ.....	57
3.1. Обґрунтування напрямів зростання фінансових ресурсів вітчизняних домогосподарств.....	57
3.2. Фінансова грамотність як інструмент зростання фінансових ресурсів домогосподарств	61
3.3. Напрямки формування резервів доходів домогосподарств в сучасних умовах.....	66
Висновки до розділу 3	74
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/gdn/dvn_ric/dvn%20_u/dvn_u.htm
2. http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/gdn/dvn/dvn_u/dvn_kv19_u.htm
3. <http://www.economv.navka.com.ua/?op=1&z=6788>
4. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/gdn/reg_zp_m/reg_zpm_u/arh_zpm_u.htm
5. URL: <https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2020/11/inozemnij-dosvid-zastosuvannya-efektivnih-sistem-oplati-pratsi-ta-motivatsiyi-pratsivnikiv/>
6. Білінська О.В., Присакар В.В. Проблема удосконалення системи соціального захисту населення в Україні. Молодь і науковий прогрес у соціально-економічному та освітньому просторі суспільства: міжнар. наук. студ. конфер. м. Кам'янець-Подільський, 12-13 лист. 2021 р. С. 198-202
7. Булавинець В. М. Особливості заощаджувальної поведінки домогосподарств в Україні. Ефективна економіка. 2019. № 12. URL:
8. Воробйов Ю. М., Ворошило В. В. Фінанси домашніх господарств у фінансовій системі держави: монографія. Сімферополь: ВД «АРІАЛ», 2014. 232 с.
9. Газуда Л. М., Волощук Н. Ю. Активізація розвитку підприємств малого і середнього бізнесу. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2017. Вип. 1(2). С. 279-284.
10. Глущенко О. В. Фінансові ресурси домогосподарств як складова частина фонду національного добробуту України. Економічний аналіз : зб. наук. праць. 2017. Том 24. № 1. С. 122-132.
11. Гнибіденко І.Ф., Руснак А. Д. Трансформація ринку праці на селі: перспективи оптимізації неформальної зайнятості сільського населення. Соціально-трудова відносина: теорія та практика. 2015. № 2. С. 44-54.
12. Гончаренко О., Сіренко К. Фінансове забезпечення домогосподарств як підґрунтя сталого розвитку національної економіки. Вісник АПСВТ. 2019. № 4. С. 67-74.
13. Горин В. П. Роль кредитування домогосподарств у підвищенні

суспільного добробуту в Україні. Наука й економіка. 2018. № 1 (45). С. 7-15.

14. Грішнова О. А. Людський розвиток : навч. посіб.К.: КНЕУ, 2016. 308 с.

15. Гунько В. І. Резерви ефективного використання інтелектуального потенціалу зайнятого населення. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. № 17. С. 113-118, с. 116].

16. Гуржий Т. О. Динаміка джерел і структури фінансових ресурсів домогосподарств. *Інтелект XXI*. 2019. № 4. С. 58-63.

17. Депозити домашніх господарств у розрізі видів валют. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms>

18. Депозити домашніх господарств у розрізі строків погашення. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial#1ms>

19. Динаміка середньомісячної заробітної плати по регіонах у 1995-2020 рр. URL:http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/gdn/prc_rik/prc_rik_u/dszpR_u.html

20. Доходи та витрати населення по регіонах України URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/gdn/dvn_ric/dvn%20_u/dvn_u.htm

21. Доходи та витрати населення по регіонах України у 2021 р. Експрес випуск. Доходи та витрати населення України за 2021 рік. URL: https://ukrstat.org/uk/express/expres_u.html.

22. Дропа Я. Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України: дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Львів, 2018. 541 с.

23. Епоха затягнутих пасків. Скільки Україні чекати на відновлення довоєнного рівня життя. URL: <https://focus.ua/uk/economics/515487-epoha-zatyagnutih-paskiv-skilki-ukrajini-chehati-na-vidnovlennya-dovoyennogo-rivnya-zhittya>

24. Жук А. Іноземний досвід застосування ефективних систем оплати праці та мотивації працівників. *Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал*. 2020. № 11.

25. Загальні тенденції тіньової економіки в Україні у січні-березні 2021 року. URL:

file:///C:/Users/Admin/Downloads/Shadow_3%20%D0%BC.%202020.pdf

26. Іванов С. В. Фінанси домогосподарств: аналіз у контексті політики забезпечення добробуту населення України. Фінанси України. 2019. № 9. С. 724.
27. Квитка А. В. Доходы населения как фактор развития человеческого потенциала// Вісник Національного університету Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. 2013. № 4 (15).С. 148–156, с.151
28. Кізіма Т. Витрати домогосподарств України: сутнісно-аналітичний аспект. Вісник Тернопільського національного економічного університету. Тернопіль : Економічна думка, 2009. Вип. 2. С. 61-70.
29. Кізіма Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку : монографія. Київ: Знання, 2010. 431 с.
30. Кізіма Т., Шаманська О. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств: аспекти взаємовпливу. Світ фінансів. 2015. № 1. С. 16-26.
31. Коваль С. Л. Особливості фінансової поведінки вітчизняних домогосподарств. Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 7 (2). С. 28-34.
32. Коваль С. Л., Грицишина Л.І. Особливості формування фінансових ресурсів домогосподарств у сучасних умовах. Світ фінансів. 2021. № 4 (65). С. 131-143.
33. Коваль С. Л., Сидор І. П. Потенційні можливості зростання фінансових ресурсів домогосподарств в Україні та їх вплив на рівень життя населення. Регіональна економіка та управління. 2020. № 3. С. 92-96. URL: <http://siee.zp.ua/index.php/ua/ct-menu-item-7/ct-menu-item-9>.
34. Колєватова А. В., Кондрацька К. В. Роль та значення фінансів домогосподарств у ринковій економіці. Modern Economics. 2020. №18. С. 55-60. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua>
35. Косович Б.І. Ризики розвитку малого підприємництва в сучасних умовах глобалізації. Економіка та держава. 2021. № 5. С. 78-86.
36. Кощенко К. В. Особливості формування та класифікація доходів домогосподарств в сучасних умовах. Сучасні питання економіки і права. 2014. № 1.

С. 80-85.

37. Кредити, надані домашнім господарствам, за цільовим спрямуванням у розрізі валют. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-fmancial/data-sector-financial#1ms/files/3.3-Loans.xls>.

38. Куди вкладати гроші під час кризи: п'ять порад українцям. URL: <https://www.radiosvoboda.Org/a/30955044.html>

39. Лаврик С. С. Активізація інвестиційних можливостей домогосподарств у контексті детінізації економіки України. *Finane, accounting, banks*. 2019. Вип. 1. С. 121-128.

40. Лаврик С. С. Активізація інвестиційних можливостей домогосподарств у контексті детінізації економіки України. *Finane, accounting, banks*. 2019. Вип. 1. С. 121-128.

41. Матюха М. М. Освіта, людський розвиток, зайнятість, ринок праці, міграція: регіональний зріз. Адміністративно-територіальні і економічно-просторові кордони регіонів: міжнар. наук.-практ. конф. КНЕУ, 19-20 берез. 2021 р. С. 506-509.

42. Михайлова Ю. Г., Самоєнкова О. В. Аналіз динаміки середньої заробітної плати в Україні / *Статистика - інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових праць*. 2018. Вип. 3. Ч. I. С. 106-113.

43. Мінімальна зарплата в Україні з 2000 по 2022 рр. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/>

44. Мінц О. Ю., Джамбаз Н. Ю. Механізми формування та використання фінансів домогосподарств в Україні. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2018. Вип. 15. С. 226-231.

45. *Навроцький С.А. Система фінансового регулювання доходів домогосподарств у сучасних умовах. Фінансовий простір*. 2018. № 3. С. 48–52, с. 49

46. НБУ. Інфляційний звіт. Жовтень 2022. Електронний ресурс: Режим доступу URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q4.pdf?v=4

47. Носова Є. Заощадження домогосподарств як джерело інвестиційних ресурсів в Україні. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Економіка. 2016. Вип. 2. С. 73-80. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2016_2_14
48. Петруня Ю. Е., Задоя А. А. Основы экономической теории : учеб. пособ. 4-е изд., перераб. и доп. К.: Знання, 2018. 420 с., с.188
49. Половина українців втратила 50-100% доходів через війну, — опитування Фокусу. URL: <https://focus.ua/uk/economics/515545-polovina-ukraincev-poteryala-50-100-dohodov-iz-za-voynu-opros-fokusa>
50. Приймак В. І., Голубник О. Р., Борщук Є. М. Вплив тіньової економіки на добробут населення України. Економіка та держава. 2017. № 9. С. 4–7, с. 7
51. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. №742- IV. Дата оновлення: 15.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>
52. Салига С. Я., Гнеушева В. О. Теоретичні підходи щодо визначення сутності фінансових ресурсів домогосподарств. Сталий розвиток економіки. 2014. №1. С. 87-91.
53. Самооцінка домогосподарствами України рівня своїх доходів (за даними вибіркового опитування домогосподарств, проведеного у січні 2021 року). Статистичний збірник. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/08/zb_sdrsd.pdf
54. Середня заробітна плата штатних працівників по регіонах за місяць у 2021 р. URL:
55. Соціально-демографічні характеристики домогосподарств України у 2021 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України) : стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ, 2019. 86 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/07/zb_cdhd_20.pdf.
56. Структура сукупних витрат домогосподарств: URL:
57. Структура сукупних ресурсів домогосподарств. Офіційний сайт

Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

58. Тимоць М.В. Фінансові ресурси домогосподарств як джерело фінансування національної економіки. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки.

59. Федосов В. М., Стеценко Б. С. Роль освітніх факторів у формуванні фінансового світогляду в Україні. Освітня аналітика України. 2020. № 3 (7). С. 69-84.

60. Фінанси: підруч. / за ред. С. І. Юрій, В. М. Федосов. Київ: Знання, 2008. 611 с.

61. Фролова Т., Лук'яненко Л., Отченаш К. Фінансовий ресурс розвитку національної економіки: формування та пріоритетні напрями використання. Міжнародна економічна політика. 2017. № 2. С. 126-155.

62. Циток Р. П. Заощадження домогосподарств як незалучений інвестиційний ресурс. Економіка та держава. 2019. № 12. С. 74-80.

63. Шаманська О. Фінансова грамотність як основа оптимізації фінансової поведінки домогосподарств в сучасних умовах. Методологічні проблеми фінансової теорії та практики: Зб. наук. праць. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. С. 151-154.

64. Юдіна С. В., Гуржий Т. О., Писаревський Б. І. Депозити домогосподарств як елемент фінансових ресурсів. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Економіка і управління. 2019. Т. 29(68), № 5. С. 154-159.

65. Якушева О. В. Стратегічні засади формування системи підтримки малого й середнього бізнесу в регіонах України. Економіка, фінанси, право. 2017. № 4/2. С. 60-63.

66. Янин О.Е. Финансы, денежное обращение и кредит: учеб. для студ. проф. уч. заведений, 3-е изд. Москва: Издательский центр «Академия». 2006. 192 с.

67. Яців І. Б. Інвестиції домогосподарств України в людський капітал. Ефективна економіка. 2021. № 9. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9254>.